కాశీ అన్నపూర్ణ

సి. విశ్వనాథం

పూర్వము ఒకానొక రోజున రాత్రి సమయంలో కాశీ రైలుస్టేషనుకు అప్పుడే రైలు వచ్చి ఆగింది. జనం గుంపులు గుంపులుగా స్టేషను దాటి కొందరు కార్లలోను మరికొందరు టాంగాలలోను ఎక్కి వెళ్తున్నారు. ఈ రెండు వాహనాలను అధిరోహించటానికి ఆర్థికబలం లేనివారు నడిచి వెళ్తున్నారు.

ఒక వ్యక్తి స్టేషను దాటి కాలిబాటపైకి వచ్చాడు. అతని తల మీద పెద్దమూటఉంది. కుడి చేతిలో నంచి ఒకటి వ్రేలాడుతోంది. నీరు కావిపంచ కట్టుకొన్నాడు. అటువంటిదే చొక్కా ధరించాడు. అతని ముఖంలో ప్రశాంతమైన తేజస్సు ఉంది. నడవలేక నడుస్తూ ఆ కాలిబాట వెంబడే వెళ్తున్నాడు. సందులు గొందులు దాటి అన్నపూర్ణ సత్రం చేరుకొన్నాడు.

అప్పుడే సత్రంలోని గడియారం పదిగంటలు కొట్టింది. సత్రంవుద్యోగస్థులు సామానులన్నీ ఎక్కడి వక్కడ సర్దేసి తలుపులు మూసి తాళాలు బిగించి యిండ్లకు వెళుతున్నారు. అప్పుడే మన వ్యక్తి చీడీలెక్కి సత్రంఉద్యోగస్థులకు ఎదురు వచ్చాడు.

“ఎవ్వరు నీవు?” అన్నాడు సత్రంగుమాస్తా అధికారస్వరంతో.

“దక్షిణ ప్రాంతాన్నుండి వస్తున్నాను బాబూ! ఇప్పుడు రైలు దిగాను. నాలుగురోజులుగా రైలులో నలిగి వచ్చాను. మీ సత్రంలో కాస్త ఆశ్రయమియ్యండి”అన్నాడు ఆ వ్యక్తి. “నీ పేరు?” “సత్యనారాయణ అంటారు” అన్నాడు ఆవ్యక్తి వినయంగా. “అట్లాగా. పది దాటితే యీ సత్రంలో అన్నం పెట్టరు. రేపు ఉదయానికే!” అన్నాడు గుమాస్తా. “బాబు! బాబు! నాలుగు రోజులుగా రైలులో సరియైన తిండి లేదు. ఏవో తినుబండారాలు కొనుక్కొని పొట్టనింపుకొన్నాను. ఇపుడు స్టేషనునుండి నడిచివచ్చాను. చాలా ఆకలిగా వుంది. భోజనం పెట్టండి. ఇంత రాత్రివేళ మరెక్కడికి పోను? చాలా నీరసంగా ఉన్నాను”అన్నాడు సత్యనారాయణ చాలా దీనంగా. “పది దాటితే యిక్కడ అన్నం పెట్టరని చెప్పలా! అంగటికొట్లో ఏ మిఠాయో కొనుక్కొని అదిగో ఆ మూలగా చాప పరుచుకొనిపడుకో యీరాత్రికి” అని సత్రంగుమాస్తా నిర్దయగా చెప్పి తాళం చేతులు గలగల లాడించుకుంటూ అక్కడినుండి నిష్క్రమించాడు.

సత్యనారాయణ ఏమీ చేయలేక సత్రవులో ఓమూలగా చాప పరుచుకొని సత్రపుగుమాస్తా పెట్టిన మడత కుడుములతో కాళ్లు ముడుచుకొని పడుకొన్నాడు.

సత్రంలోని ఇతర యాత్రీకులంతా నిద్రాదేవి ఒడిలో మైమరచి పడుకొన్నారు. సత్రమంతా నిశ్శబ్దాన్ని జపిస్తోంది. దూరంగా ఎక్కడో కుక్కల మొరుగులు అప్పుడప్పుడు 'కయ్యి కయ్యి'మని వినిపిస్తున్నాయి. సత్యనారాయణకు ఎంతకీ నిద్రపట్టటం లేదు. ఔను! ఎందుకు పడుతుంది? ఒకచెంప ఆకలి ప్రేగుల గోల, మరోచెంప ప్రయాణపు బడలిక! బాగా నలిగివున్నాడు. చాపమీద అటునుంచి యిటూ యిటునుంచి అటూ తెగదొర్లుతున్నాడు. నిద్రాదేవి కటాక్షించటం లేదు పాపం!

సత్రంలోని గడియారం పన్నెండు గంటలు కొట్టింది. "అబ్బా! అప్పుడే పన్నెండు గంటలు అయిందా! అయ్యో! ఆకలి దహించి వేస్తోందే! తల్లీ అన్నపూర్ణాదేవీ! యీ దీనునిపై యింత అలకేల తల్లీ! నీవు నివసిస్తున్న యీ కాశీక్షేత్రంలో ఒక జీవి ఆకలితో మాడవలసిందేనా? ఎన్ని బాధలనైనా సహించవచ్చుగాని ఆకలిబాధ సహించలేముగదా! తల్లీ కరుణించు!" సత్యనారాయణ లోలోపల బాధపడుతూ అన్నపూర్ణాదేవి ఆలయంకేసి ఓ నమస్కారం పెట్టి సంచీలో ఉత్తరీయం తీసి కప్పుకొని పడుకొన్నాడు.

సత్యనారాయణకు అప్పుడే మాగన్నుగా నిద్రపడుతోంది. ఆ సమయంలోనే ఎవరిదో చల్లని చెయ్యి తట్టి లేపింది. సత్యనారాయణ ఉలిక్కిపడి లేచాడు. సత్రవులోని దీపం మిణుకు మిణుకుమంటూ గ్రుడ్డిగా వెలుగుతోంది. ఆ గ్రుడ్డి వెలుగులో అతడు కళ్లు నులుముకుంటూ చూచాడు.

తెల్లటిచీర తెల్లటి రవిక తొడుగుకొని బంగారు ఆభరణాలు ధగధగా మెరుస్తూవుండగా నుదుట పెద్ద కుంకుమ బొట్టుతో చిరునవ్వు నవ్వుతూ ఓ ముత్తైదువ ఎట్టఎదుట నుంచునివుంది. ఆ గ్రుడ్డి వెలుగులో ఆమెను పూర్తిగా గుర్తుపట్ట నలవికాకుండా వుంది. కాని ఆ ముత్తైదువ చుట్టూ ఏదో తెల్లటి కాంతి పుంజము అలుముకొనిఉంది.

"ఎందుకు తల్లీ లేపావు?" అన్నాడు సత్యనారాయణ ఆశ్చర్యంగా ఆ ముత్తైదువవంక చూస్తూ.

"రా! నాయనా! అన్నం పెడతా! చాలా ఆకలిగా వున్నట్టున్నావు" అన్నది ఆ ముత్తైదువ చాలా ఆదరంగా. సత్యనారాయణ మారు మాట్లాడకుండా ఆమెను అనుసరించాడు.

ముత్తైదువ సత్రం తాళాలు తెరిచి, వంటగదిలోకి తీసుకువెళ్ళి విస్తట్లో పంచభక్ష పరమాన్నాలు వడ్డించింది. సత్యనారాయణ ఆత్రంగా విస్తరిముందు కూర్చొని అన్నీ భోంచెయ్యడం ప్రారంభించాడు. ముత్తైదువు చిరునవ్వుతో యిది అంతా గమనిస్తూ అతనికి యిష్టమైనపదార్థాలు ఆప్యాయంగా మరల మరల వడ్డించసాగింది. సత్యనారాయణ సంతోషంతో అన్నీ ఆఖరుచేసి 'బ్రేవ్'మని పొట్ట నిమురుకుంటూ విస్తరి దగ్గరనుండి లేచాడు.

"ఆకలి ప్రేగులు చల్లార్చావు తల్లీ! అన్నపూర్ణమ్మ తల్లినిమించిన చల్లని తల్లివి" అని స్తోత్రంచేస్తూ లేచి చెయ్యికడుగుకున్నాడు. షడ్రసోపేతంగా భోజనం చెయ్యటం వల్ల ఆ సంతోషంలో ఆమె ఎవరో కనుక్కోవడం మరిచాడు. మామూలు చోటులోకి వెళ్లి పడుకొని గుర్రుపెట్ట సాగినాడు.

తెల్లగా తెల్లవారింది. కాకులు కావుకావుమని రొదచేస్తున్నాయి. బజార్లలో జనం నడిచే సందడి; దేవాలయంలో గుడిగంటల గణగణలు. భక్తుల "హరహర మహాదేవ్!" అన్న అరుపులు వినవస్తున్నాయి. సత్యనారాయణ ఇంకా గుర్రు పెడుతూనే వున్నాడు.

సత్రం ఉద్యోగస్థులు వచ్చి సత్రం తలుపులు తెరిచి ఎవరి పనులలో వాళ్లు నిమగ్నులయ్యారు. అన్నం వండేవారు అన్నం వండుతున్నారు. కూరలు తరిగేవారు కూరలు తరుగుతున్నారు. ఎవరి హడావుడిలో వాళ్లు మునిగిపోయారు.

వంట చేస్తున్న అతనికి ఏదో కావలసివచ్చి గూటిదగ్గరికి వెళ్ళగా ధగధగా మెరుస్తూ ముక్కెర కంట

"ఎవడండీ వాడు ఆమూల ఉన్నవాడు? అంత భయంకరంగా ఉన్నాడు?"

"వాడు మా అన్నయ్యేనండి."

"అలాగా. మన్నించాలి. పోలికలు గమనించలేదు."

★ కాశీ అన్నపూర్ణ ★

అతనికంటె ఘనుడు

మహాధాటీగా కోతలు కోసేస్తూన్న ఒక గోవిందరావు ఒక పులికథ చెప్పాడు:

"సరిగ్గా అప్పుడు నేను చెరువులో పీకెలోతు నీటిలో నిల్చుని ఉన్నాను. పులిగాండ్రుమని గర్జిస్తూ ముందుకు వస్తోంది. నేను వెంటనే దోసిళ్ళతో నీళ్లెత్తి దాని కళ్ళనిండా కొట్టాను. అంతే అలా వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళిపోయింది."

శ్రోతల మధ్య కూర్చున్న ఒక పైకోతల పాపారావు తొణక్కుండా తరువాయి కథ చెప్పాడు,

"గోవిందరావుగారు చెప్పిందంతా నిజమే. ఎందుకంటే, అప్పుడే ఆ దారిన వెళ్తూ ఆ పులిని చూసి మొహం తడిమాను. ఆ పులిమీసాలు తడి తడిగా ఉన్నాయి!"

రెండో ఆట సినిమాకి వెళ్లి కులాసాగా ఇంటికెళ్తున్న ఒక పెద్దమనిషిని ఇద్దరు ఆసాములు పలకరించి, ఓ కాని ఉంటే ఇమ్మన్నారు.

పెద్దమనిషి కొద్దిగా కంగారుపడి, నవ్వి, "కాని ఎందుకు?" అన్నాడు.

"ఏం లేదు. చూశారూ. ఇప్పుడు మిమ్మల్ని మెత్తగా చితక్కొడతాం. తరవాత మీ పర్సు, వాచీలలో నేనేం తీసుకోవాలి, మా నేస్తం ఏం తీసుకోవాలి అన్న సంగతి బొమ్మ బొరుసు వేసి ముందుగా నే తేల్చుకుందాము" అన్నాడొక దొంగ.

బడ్డది. వాడు ఆశ్చర్యచకితుడైనాడు. ఇది యిక్కడికి ఎల్లా వచ్చింది? ఇది ఎవరిది? అన్న సందేహాలు ముప్పిరిగొన్నాయి అతనిని. దానిని చేత బట్టి మేనేజరు దగ్గరకు తీసుకు వెళ్లాడు.

సత్రం మేనేజరుకు ఆ ముక్కెరను చూడగానే మూర్ఛవచ్చినంత పనయింది. ఆ ముక్కెర అమ్మవారిది. యిది సత్రంలోకి ఎల్లా వచ్చింది. గుమాస్తాను పిలిచి అడిగాడు. "రాత్రి ఎవరో వ్యక్తి అన్నం పెట్టమని సత్రంలోకి వచ్చాడు. పది దాటింది, ఆ భోజనం పెట్టటానికి వీలు లేదు! అన్నాను. అది విని అతడు దిగులుగా సత్రం అరుగుమీద పడుకొన్నాడు. అతనే ఎత్తుకు వచ్చాడేమో?" అన్నాడు గుమాస్తా. "ఆ! అల్లాగా? ఏడీ? అతన్ని పిలుచుకు రా!" అన్నాడు మేనేజరు ఆశ్చర్యంగా. గుమాస్తా పరుగు పరుగున వెళ్లి సత్యనారాయణను లేపాడు. సత్యనారాయణ అప్పటికి నిద్రపోతూనే ఉన్నాడు. గుమాస్తా పిలుపుకి ఉలిక్కిపడి లేచి కూర్చున్నాడు. "దేనికయ్యా లేపావ్?" అన్నాడు సత్యనారాయణ నిద్రకళ్లు నులుముకొంటూ. "రా! రా! మేనేజరుగారు పిలుస్తున్నారు" అన్నాడు గుమాస్తా తొందర చేస్తూ. "ఎందుకూ?" అన్నాడు సత్యనారాయణ విసుగుతో. "ఏనుంది త్వరగా రా!" అంటూ తొందరపెట్టి లాక్కెళ్లాడు గుమాస్తా.

మేనేజరు సత్యనారాయణను చూస్తూనే "ఎవరు నీవు? ఏ వూరు నీది? ఎందుకు వచ్చావ్?" అని ప్రశ్నలవర్షం కురిపించాడు. "అయ్యా! నాది దక్షిణదేశం. యాత్రలు చేసుకుంటూ యీలా వచ్చాను" అన్నాడు సత్యనారాయణ వినయంగా. "అల్లాగా! సరే గాని యీ ముక్కెర అమ్మవారిది. సత్రంగూట్లోకి ఎల్లా వచ్చింది? నీవుగాని ఎత్తుకొచ్చి పెట్టావా? నిజం చెప్పు. లేకపోతే రాజభటులకు అప్పగిస్తా జాగ్రత్త!" అని గర్జించాడు మేనేజరు. "అదేమో నాకు తెలియదండీ! స్టేషనునుండి రాత్రి పది గంటలవేళ సత్రం చేరాను. గుమాస్తాగారు తలుపులు వేసుకొని యింటికి వెడుతున్నారు. భోజనం పెట్టమన్నాను. వారు నిర్దయగా పది దాటింది, వీలు లేదు వెళ్ళిపొమ్మన్నారు. నేను ఉసూరుమంటూ సత్రం అరుగుమీద నిద్రపోతున్నాను. అర్ధరాత్రి ఎవరో తట్టి లేపారు. ఎవరా అని కళ్లు నులుముకుంటూ లేచి చూచాను. వెలుతురు సరిగా లేక మొహం గుర్తు తెలియలేదు. పండుముత్తైదువు నా ఎట్ట ఎదుట నుంచునివుంది. చుట్టూ ఏదో తెల్లటి కాంతి ప్రసరిస్తోంది. ఆమె నన్ను చూచి "రా! నాయనా!

అన్నం పెడతాను చాలా ఆకలితో వున్నావు" అని ఆదరంగా అంది. నేను మారుమాట్లాడకుండా ఆమెను వెంబడించాను. సత్రం తాళాలు తెరిచి వంటగదిలోకి తీసుకు వెళ్ళి పిండివంటలతో కడుపునిండ అన్నం పెట్టింది. అది తిని పడుకున్నాను. ఆతరువాత ఏమి జరిగిందీ నాకు తెలియదు" అన్నాడు సత్యనారాయణ.

మేనేజరు ఆశ్చర్యపోయాడు. కొంతసేపు అట్టే కూర్చుండిపోయాడు. చాలాసేపటికి తేరుకొని "తాము నిర్దయగా పది దాటిందనే నెపంతో వెళ్లిపొమ్మనటంవల్ల అమ్మవారికి యీ భక్తునిపై దయ కలిగి అమ్మవారే రాత్రి యితనికి భోజనంపెట్టింది. అందుకు గుర్తుగాను తమకు బుద్ధి చెప్పటానికిగాను యీ ముక్కెర గూట్లో పెట్టి వెళ్ళింది. మొదట అది గుర్తించలేక యీ భక్తునిపై అనుమానపడ్డాము. ఎంత పొరపాటు!" అన్నాడు. మనస్సులో పశ్చాత్తాపపడి "అయ్యా! నీవు అదృష్టవంతుడివి. రాత్రి మీకు సాక్షాత్తు ఆ అన్నపూర్ణాదేవే భోజనం పెట్టింది. అన్నపూర్ణాదేవి దర్శన భాగ్యం లభించిన నీవు పుణ్యపురుషుడివి. ఇటువంటి అదృష్టం ఎవరికో గాని లభించదు" అని పొగడి, అతను ఉన్న పది రోజులు సర్వసౌకర్యాలు కలగచేశాడు.

ఇది జరిగినప్పటినుండి కాశీ అన్నపూర్ణాదేవికి ఆగ్రహం కలుగకుండా యాత్రీకులు ఎంత అర్ధరాత్రి సమయంలో వచ్చినా ఆమె పేరు సార్థకంచేస్తూ భోజన సదుపాయాలు కలుగజేస్తారు! ★

చిక్కడు - ముక్కడు

గన్నవరమనే గ్రామంలో
ఉన్నాడొక గజదొంగ
నక్కచిక్కు తెలుగు నతడు!
చిక్కడతని పేరు.

అతడు గజదొంగ కాని
అతని నెవరు పట్టలేరు!
అది కారణముగ నాతడు
అధిక గర్వియై పోయెను!

చిక్కని పొరుగింటివాడు
ముక్కడనే మఱొక దొంగ!
ఒక్కనాడు చిక్కనితో
ముక్కడిట్లు పంతమాడె:

"గర్వింపకు! చిక్కా! నీ
సర్వస్వము దొంగిలింతు!
ఒక్క ఏడు గడువి"మ్మనె;
ఒప్పుకొనెను చిక్కడు!

చిక్కని సంపద దోచగ
ముక్క డెదురుచూచు చుండె!
గడచిపోయె పది నెలలు!
గడువు చేరువ పడుచుండె!

తన అనేక పాప నివా
రణమునకై కాశి కేగ
సంకల్పించిన చిక్కడు
సర్వధనము మూటగట్టి—

అపుడు రైళ్లు లేవు కనుక
అతడు నడచిపోవుచుండె;
అంతకు ముందే ముక్కడు
వింతగా అదృశ్యుడాయె!

నడువగా, నడువగా చి
క్కడు పోయెడు బాటమీద—
పిచ్చివాడు తన్నుచుండె
పెద్ద చంద్రహార మొకటి!

"బంగరు విలువలు తెలియని
వాడి వెట్టివా" డనుచు—
"అట్టివాడు తోడుండుట
గట్టిగ ఉపయోగ" మనుచు—

చిక్కడు తనతో వానిని
చక్కగ నడిపించు చుండె!
మూట - పిచ్చివాని కొసగి
నాటిరాత్రి నిద్రించిన

చిక్కడు - వేకువనె లేచి,
దిక్కులదుర రోదించెను!!
ముక్కడె ఆ పిచ్చివాడు
చిక్క డెఱుగజాలడాయె!!

రచన: వజ్రపాణి